

Verksamhetsberättelse för Aktion Rädda Vättern 1/1 - 31/12 2015

Ett år har gått och vi kan summera vår verksamhet. Med många medlemmars hjälp har vi på olika sätt flyttat fram våra positioner. Här följer en sammanfattning av en del av allt som hänt under året.

Norra Kärr:

I Jönköping och Gränna har man lagt ner stort arbete med att översätta Tasman AB:s prospekt till aktiemarknaden (368 sidor) och att därefter försöka dra slutsatser om hur stort och omfattande gruvprojektet skulle bli. Det har varit många medarbetare som ställt upp för detta, och som vi här vill tacka särskilt för deras insatser. Professor emeritus Olov Holmstrand har skrivit en sammanfattning av hela gruvprojektet, som är enkel att förstå även för oss som inte är geologer. Finns att läsa på hemsidan.

Det visar sig att gruvområdet kommer att bli omkring 10 kvadratkilometer stort och att den eventuella gruvans placering på den högsta punkten i N. Kärr gör att avrinning kommer att ske både mot Vättern och mot sjösystemen österut. Genom detta riskeras att miljöproblem med kontaminerat vatten uppstår, dels för Vättern och dels för vattentäkter öster om Norra Kärr, som Sommen och vidare mot Svartån o.s.v.

ARV-gruppen i Gränna har gjort ett imponerande arbete med många aktiviteter och uppvaktningar av politiker. Ett stort antal informationsmöten om den planerade gruvan i Norra Kärr har hållits:

Den 20 maj besökte Annika Lillemets (MP) oss och Gränna ARV-grupp guidade i N. Kärr. Besök gjordes också hos flera sakägare, vilka lämnade sin syn på projektet. TV4 gjorde intervjuer och lokal media var närvarande, bl. a. Tranås tidning och Lokalradion.

21 maj Besök av journalisten Mats Hellmar och fotografen Casper Hedberg. Guidning i N. Kärr och besök i närområdet samt intervjuer med sakägare resulterade i ett stort reportage i Naturskyddsföreningens tidning Natur, nr. 3 och 4 2015.

Den 3 juni hölls ett Riksdagsseminarium i Stockholm, dit samtliga partier inbjudits. Informationen om gruvplanerna i N. Kärr bestod av 3 delar: dels den tekniska delen, som presenterades av prof. emeritus Olle Holmstrand, dels den juridiska delen, med föredragande miljöjurist Gunilla Högberg Björk samt "Risker i samband med byggande av gruvdammar"

med tekn. dr. docent Eva-Lotta Thunqvist, KTH, som föreläsare. Moderator var f.d. europaparlamentariker Carl Schlyter (MP).

Den 9 juni medverkan i P4, lokalradion Jönköping med anledning av att Tasmet Ltd:s dåvarande VD i Sverige, Henning Holmström, i media meddelat, att gruvprojektet i N. Kärr "lagts på is", vilket några dagar senare dementerades.

Den 21 till 22 juli besök av journalist Lasse Åberg, som bland annat skriver för tidningen Cirkulation. Besök i N. Kärr och närområdet samt intervjuer med sakägare gjordes. En frilansfotograf som arbetar med Lasse Åberg fotograferade och resultatet presenterades i stort uppslag i tidningen, vilket väckte stor uppmärksamhet.

14 och 15 augusti: "Expertmöte" i Gränna där geolog, biolog, miljöjurist och gruvexpertis samt 2 forskare inom återvinning från Linköpings universitet tillsammans med representanter från Gränna ARV samlades för att avhandla frågor rörande "Experternas" syn på den planerade gruvan i N. Kärr. Dagen därpå var det uppföljning av "Expertmötets" synpunkter med inbjudna deltagare från Naturskyddsföreningen i Jönköpings och Kronobergs län och Gränna ARV. Deltagarna arbetade i grupper och fick i uppgift att ta fram strategier inom de olika kompetensområden, som experterna har. Detta utmynnade i en handlingsplan för fortsatt arbete, för att en gruva inte skall ges tillstånd att etableras.

Den 16 augusti hade Ödeshögs kommun bjudit in Gränna ARV för att få information om den planerade gruvan i N. Kärr. Thor Ahlstrand och Britt-Marie Gyllensvaan informerade om den tilltänkta gruvan. Claes-Erik Simonsbacka gav en övergripande information om för- och nackdelar med gruvverksamheter.

Samtliga politiska partier var närvarande. Kontaktperson var Patrik Eriksson, Gränna ARV, som medverkat till att vi fick en inbjudan.

2 september: Besök av Carl Schlyter och Annika Lillemets(MP). Guidning i N. Kärr samt besök hos sakägare med deltagande av radio, TV och lokala tidningar med efterföljande presskonferens. Lokalradion, dagspress och lokal press uppmärksammade besöket i respektive media. Besöket dokumenterades dessutom av filmaren Linda Västrik, som arbetar med en miljödokumentär.

Den 30 september besöktes gruvområdet av Vänsterpartiledaren Jonas Sjöstedt och partisekreteraren samt lokala representanter för (V). Guidning i N. Kärr och besök hos sakägare. Därefter presskonferens.

Riks- och lokalradio, dagspress, lokal press och TV uppmärksammade besöket. Senare under hösten hade Jonas Sjöstedt en interpellationsdebatt i Riksdagen med miljöminister Åsa Romsson (MP). Svar på en del av de frågorna har så vitt känt inte ännu erhållits till fullo från Åsa Romson.

Den 8 – 9 oktober deltog Gränna ARV/Aktionsgruppen Rädda Vättern i Jönköpings Kulturhus "Framtidskonferens" med information om hoten mot Vättern från den planerade gruvan i N. Kärr, försvarets skjutningar samt gasborrning i Vätterns närhet.

Ett antal lokala riksdagsledamöter har kontaktats och informerats om det hot, som en gruvetablering kan komma att utgöra samt övriga hot mot dricksvattentäkten Vättern.

Det inmutade området har "bevakats" genom besök minst 8 gånger under året i akt o mening att fotodokumentera att borrningar och sprängningar utförts i enlighet med ingivna handlingar. En mindre inventering av växter och djur har genomförts och planeras att fortsätta och utökas under 2016. Vidare har ett antal gruvinformationsträffar genomförts, och den informella "Gruvgruppen" har sammankallats 3 ggr. för information o strategisk planering av fortsatt arbete mot en gruvetablering i N. Kärr.

Försvaret:

Mars-april månader ägnades åt att komma med svar på Länsstyrelsens (Västra Götaland) förslag att ge Försvaret tillstånd till 30 skjutdagar under 10 år och med 69 000 skott/år. Försvaret skulle också komplettera med handlingar för att inte Natura 2000 områdena skulle skadas, vilket de inte gjort. Många timmar ägnades åt att leta fakta om fiskar, fåglar och vattenlevande organismer, och fundera över hur de skulle påverkas av ökad skjutning. Lagstiftning om Natura 2000, miljöbalken och andra dokument om miljöpåverkan studerades, för att hitta tolkning av lagtexter. Vi letade alternativa platser som skulle kunna användas, istället för att ha skjutbana i Vättern.

Genom vår jurist Gunilla Högberg Björk lämnade vi sen ett svar på 13 sidor, där vi begär att ansökan ska avslås i sin helhet och motiverar vårt svar. Det avgivna svaret finns på vår hemsida att läsa.

I december var det återigen dags att svara, denna gång om vad Försvaret hade kompletterat med och att ha synpunkter på deras nya argument. Vi hävdade givetvis, att det är hela miljöbelastningen på Vättern, som ska ligga till grund för kommande beslut. Även i detta svar fick vi hjälp av Gunilla Högberg Björk. Vårt yttrande kan läsas på hemsidan.

Medan vi funderade på detta yttrande, så startade FMW igång att skjuta med briserande ammunition i närheten av Tängan, vilket man år 2010 fick tillstånd för, och som innehåller en föreskrift att samråda innan verkställighet. Samråd hade det också varit mellan Länsstyrelsen och Vätternvårdsförbundet, och ansökan beviljades. Däremot har ingen i allmänheten fått kännedom om det. Detta samråd ligger helt utanför Århus-konventionen, som rimligen borde gälla. Vi tvingades därmed överklaga hanteringen av detta ärende, vilket senare visade sig inte vara överklagningsbart. Fortsättning i ärendet kommer i 2016 års berättelse.

Gasborrning:

Under våren fick Gripen gas 3 nya tillstånd att borra efter metangas utanför Vadstena. Därmed har företaget 14 licenser i Östergötland. 17 hål borrades under 2014 och följdes sen upp under 2015 med flödestester på 3 ställen. Kvaliteten på gasen har troligen inte varit tillräckligt bra i de övriga hålen. Bolaget har också prospekteringstillstånd för gas på Öland och för olja på Gotland.

Borrlicensen ute i Vättern gick ut i höstas och har inte förnyats av Gripen, men andra företag kan överta den efter 1 år. Fortsatt bevakning behövs.

Övrig verksamhet:

I mars deltog vi på sportfiskemässan i Jönköping med Rolands utställning och samlade in några hundra namn på våra listor.

På Vätternrundan fanns vi i ett tält vid startplatsen med Rolands utställning och fick många namn på listorna.

Adelövs marknad var också ett bra tillfälle att informera om ARV:s verksamhet och om gruvan i Norra Kärr i synnerhet. Många skrev på våra listor även där.

Almedalsveckan var en ny erfarenhet för oss, det kändes som en framgång att få ut information där. Det finns viss möjlighet att träffa ministrar ur regeringen och riksdagsledamöter där.

I Hjo hade man ett stånd för namninsamling i samband med Hantverksmässan i juli. Hjogruppen har även utnyttjat ett flertal informationstillfällen, bl.a. i samband med aktionen 'Alla Båtar i Sjön' och hållit föredrag på biblioteket i Hjo.

Den 8 augusti ordnade vi aktiviteten "Alla båtar i sjön" som samlade omkring 100 båtar under ett par eftermiddagstimmar i många av hamnarna runt Vättern. Tutande och ringande i skeppsklockor ingick.

Vi har varit ute på ett antal föreläsningar under året och berättat om hoten mot Vättern. Detta har resulterat i nya medlemmar och artiklar i media på några ställen.

Information:

I samband med de utåtriktade aktiviteterna har vi använt broschyrer av olika omfattning. Under hösten har bl a Herman och Agneta jobbat på att göra en mer övergripande broschyr, som är tryckt och delas ut. Alla nytillkomna medlemmar får den plus ett medlemsbevis.

Hemsidan har varit ett sorgebarn för oss, men nu under senhösten har vi fått kontakt med en person, som kan hjälpa oss att få den lättare att lägga upp material på och som flera kan uppdatera. På så sätt bör den bli mer läsvärd. Facebooksidan har däremot varit i full gång med uppdateringar flera gånger i veckan och har därmed haft stort informationsvärde. Även Twitter har fungerat bra, men har inte lika många följare.

Organisationen internt:

Vi har skaffat möjlighet till Swisch-betalning, eftersom många använder det. Ett nytt medlemsregister har vi också, med möjlighet att skicka ut mail direkt från registret. Det är också lätt för medlemmarna att ändra adressuppgifter genom att skicka ett mail till arvregistret@telia.com. Fördelen är att registret bättre kan hållas uppdaterat, risken att medlemslistor blir inaktuella minskar. Medlemsavgiften blir också enklare att hantera genom att det finns OCR-nummer på fakturan. Givetvis fortsätter vi ha information och pappersfaktura för medlemsavgiften kvar för den som inte har dator.

Styrelsen:

Från årsmötet utökades styrelsen till nio personer. Att styrelsen är geografiskt spridd är både på gott och ont. Vi har därför genomfört flera styrelsemöten via telefonuppkoppling, vilket har fungerat bra. Täta

mailkontakter är också en metod vi använt flitigt, särskilt när vi jobbat med texterna till våra svar till myndigheter och pressmeddelanden. Några gånger har vi varit samlade och satt stort värde på det. Antalet medlemmar har ökat under året och var vid årsskifter 539. ARV har fått både stora och små gåvor under året, alla lika välkomna. Ekonomin är hygglig, delvis beroende på det stipendium vi fick 2014 på 40 000 kronor. Det har bidragit till att vi kunnat satsa på den fina informations-broschyren.

Vi har också ett nära samarbete med Naturskydds-föreningen i Tranås, som under projektet "Värna vattnet" gör ett stort arbete med information i alla kommuner utmed Svartån i Östergötland, i första hand för att informera om gruvan i Norra Kärr.

Slutord:

Trots ett omfattande opinionsarbete av alla våra medlemmar och våra yttranden till olika myndigheter har vi ännu inte lyckats få stopp på hoten mot Vätterns dricksvatten. Miljölagstiftningen är komplicerad och ärenden tar lång tid i rättsprocessen. Men vi är många och vi är envisa och vi kommer fortsätta att driva opinion för rent dricksvatten, därför att rent vatten är det viktigaste som finns nu när klimatet förändras. Med dessa ord vill styrelsen tacka er alla ARV:are, som på olika sätt bidragit till föreningens verksamhet under 2015.

Bengt Eriksson

Britt-Marie Gyllensvaan

Herman Donnér

Elisabeth Lennartsson

Roland Törnqvist

Ann-Sofie Andersson

Thor Ahlstrand

Marie Hagelberg

Claes-Göran Österlund